

Cestovní zpráva ze zahraniční služební cesty

Název zahraniční akce: CITES - Conference of Parties 20 (dále jen „CoP“)

Pořadatel: Sekretariát CITES

Účastník: Mgr. Ing. Jan Chmelař, ČIŽP, OMOB a CITES

Místo konání: Samarkand, Uzbekistán

Termín konání: 23. 11. – 5. 12. 2025

Anotace:

Sekretariát CITES pořádá CoP každé 3 roky za účelem hlasování o změnách ve znění dohody, vydávání rezolucí a rozhodnutí a o zařazení nových druhů živočichů a rostlin na seznamy tvořící přílohy dohody CITES, případně přeřazení druhů mezi přílohami. Sekretariát následně schválené návrhy implementuje do úmluvy CITES.

Podrobný popis průběhu a výsledků cesty:

Ve dnech 23. 11. – 5. 12. 2025 se v Uzbekistánu konalo zasedání signatářů mezinárodní dohody CITES koordinované sekretariátem CITES spolu s Ministerstvem pro životní prostředí Uzbekistánu.

Dne 23. 11. 2025 proběhlo zasedání stálého výboru CITES. Samotné zasedání CoP 20 probíhalo ve dnech 24. 11. – 5. 12. 2025.

Na konferenci bylo přítomno více než 3500 účastníků zastupujících přes 160 signatářských států; rovněž byly přítomny mezinárodní organizace, pozorovatelé z nevládních organizací a média. EU svou účastí na konferenci zastupovala všech svých 27 členských států.

Na programu CoP bylo 114 návrhů (pracovních dokumentů) a 51 návrhů na zařazení/přeřazení druhů živočichů a rostlin na seznamy tvořící přílohy dohody CITES. Prezentace návrhů, diskuse a případné hlasování probíhalo paralelně ve dvou výborech.

Výbor 1 diskutoval a hlasoval o návrzích obecnější povahy, zejména v oblasti strategie, implementace (Compliance) a vymáhání (Enforcement) dohody CITES.

Výbor 2 diskutoval a hlasoval o návrzích týkajících se konkrétních druhů či vyšších taxonomických jednotek, zejména pak o návrzích na zařazení/přeřazení druhů v rámci příloh dohody CITES.

Delegace ČR byla organizována MŽP ČR a obsahovala zástupce všech složek věnujících se dohodě CITES: výkonný orgán (MŽP), vědecký orgán (AOPK ČR) a kontrolní a sankční orgán (ČIŽP). Členové delegace rovněž figurovali jako experti v rámci jednotlivých návrhů, pracovních dokumentů a pracovních skupin.

Mgr. Ing. Jan Chmelař, Ph. D., jakožto zástupce kontrolního a sankčního orgánu CITES ČR (ČIŽP), participoval v rámci delegace jako expert na vybraných dokumentech s tématem Enforcement/Compliance, účastnil se zasedání výboru 1, hlasoval o návrzích a v rámci jednání rovněž vystupoval.

Závěry CoP 20 vyzněly pro zájmy ČR a EU převážně pozitivně; naprostá většina klíčových návrhů byla schválena plénem výborů 1 a 2, v hlasovaných případech s výsledkem ve prospěch EU a jejích členských států. Klíčové návrhy, u nichž byla ČR a EU v opozici, se prosadit nepodařilo. Velikým neúspěchem bylo neodhlasování návrhu na zařazení všech úhořů rodu *Anguilla* do přílohy II CITES, který byl klíčový pro jejich efektivní ochranu.

Podrobný popis vybraných výsledků:

- Role úmluvy CITES jako nástroje k regulaci s neudržitelným mezinárodním obchodem s mořskými živočichy byla posílena zařazením mnoha druhů paryb (např. celá čeleď Centrophoridae) a jednoho druhu sumýšů na seznam druhů v přílohách úmluvy, kdy druhy přímo ohrožené vyhubením byly zařazeny do přísnější kategorie ochrany (žralok dlouhoploutvý, žralok velrybí, rejnoci manty).
- Byla posílena role úmluvy CITES v ochraně lesů, několik dřevin bylo zařazeno na seznam druhů v přílohách úmluvy, případně přeřazeno do přísnější kategorie ochrany.
- Na seznam druhů v přílohách dohody CITES byla zařazena řada druhů masově importovaných do EU jako domácí mazlíčci. Zejména se jedná o zástupce obojživelníků a plazů. Tato změna má zajistit udržitelnost obchodu s danými druhy a pomoci v boji proti ilegálnímu obchodování s nimi.
- Návrhy na rozvolnění trhu se slonovinou a nosorožčími rohy nebyly přijaty.

CoP 20 potvrdila, že přístup EU předkládat návrhy ve spolupráci se státy, ve kterých se předmětné druhy vyskytují, přináší nejlepší výsledky. Jednotné vystupování a hlasování EU přináší velmi silnou vyjednávací pozici. EU a její členské státy v návaznosti na CoP 20 musejí implementovat rozhodnutí a závazky plynoucí z konference, zejména změnami v přílohách nařízení Rady (ES) č. 338/97.

Cestovní zpráva předložena dne: 30. 12. 2025

Zpracoval: Mgr. Ing. Jan Chmelař, Ph.D., OMOB a CITES

Schválil: RNDr. Jindřich Novák, Ph.D., vedoucí OMOB a CITES